

REDACȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABO MENTUL

Penru Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe 1/2
an fl. 6; pe 1/4 de an
fl. 2.50 pe 1 lună fl.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Penru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERȚIUNLE:

se înfir garmond: prima-data
7 cr.; a doua oră 6 cr.,
a treia-oră 4 cr. și timbre
le 30 cr. de fiecare puță
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sînt a vă plăti
înainte la Arad.

Scrisori nefrancațe nu
primim.

TRIBUNA POPORULUI

BLAJUL ȘI AJUTORUL DE STAT.

Consistorul din Blaj a hotărât și el să primească ajutorul de stat. Și anume „pe lângă condițiunile de jositate prescise de guvern“, așa scrie — „Unirea“ dela 12/24 l. c.

Eată anume cum și ce scrie „Unirea“ despre această — știre gravă:

„Auzim, că Consistorul nostru archidiecezan ar fi decis a primi pentru astă dată ajutorul de stat și pe lângă condițiunile de jositate prescise de guvern.

„N'am vrut, să dăm crezē înt acestel știri și am dorit, ca să nu se adeverească. Pentru-că ori ce s'ar zice, va rămâne totuși adevărat, că prin o asemenea deciziune se curmă o mișcare foarte generoasă și foarte vrednică a clerului nostru, care era mai gata a suferi și mai departe sărăcia, de cât a'și jertfi independența și demnitatea sa.

Dar' trebuie să ne dăm samă și cu eventualitatea aceea, că știrea se va adevera.

„Ni se spune, că ansă la hotărrea mai sus amintită a Consistorului nostru ar fi dat o scriptă — ultimă al guvernului întreg, în care se spune, că dacă nu se va ridica ajutorul votat, guvernul îl va împărți singur cu preterarea Ordinariatului și că va lua și alte măsuri corăspunzătoare.

„Noi o spunem franc, că nici pentru cazul dacă scripta aceasta ar fi venit într adevăr și dacă ar fi sunat după cum se spune, nu am fi fost pentru acceptarea ajutorului și pentru schimbarea atitudinii de până aici. Dar' dacă voim să fim obiectivi și nepreocupați, trebuie totuși să recunoaștem, că situația, în care ajunsese Consistorul prin scripta afirmativă a guvernului era o situație foarte critică și foarte penibilă.

„Ori cum ne-am socoti dar' guvernul își pute, cu oare care aparință de îndreptățire, pune întrebarea: Cum se face, că toți Românii celalalți primesc ajutorul de stat după condițiunile statorite de guvern și nu vād dejosire, umilire, compromitere a demnității clerului, și numai Consistorul din Blaj vede lucrurile așa de negre?“

Atitudinea aceasta intransigentă, desigur îi face cinste organului bisericesc din Blaj.

Ne-ar fi plăcut însă ca pasagiul din urmă, citat de noi, să fi rămas afară, pentru-că el are aierul de a fi o învinuire la adresa sinoadelor din Sibiu și Arad și a congresului național bisericesc ortodox, cari primind ajutorul, au îngreunat poziția consistorului din Blaj.

Invinuirea acēsta însă nu s'ar putea primi, pentru-că atunci când e vorba de apărarea bisericii g. catolice române, consistorul din Blaj are toată latitudinea de a duce lupta de apărare independent și indiferent de cele ce se hotărăsc în sinul bisericii române ortodoxe. Ear în consistorul dela Blaj sunt bărbați cu trecut bisericesc mare, cum e Miou — Moldovan, oratori și tineri învățați ca Bunea și Hossu, despre cari nu presupunem că vorbesc fără a'și da sēma de situație.

Tocmai pentru-că unanim s'a constatat gravitatea situației ar trebui ca

și în presă, ba chiar între cele două biserici românești, să se stabilească aceeași luptă de apărare. Și înțelegem acest lucru nu așa numai, ca prelații în Camera magnaților să vorbească și să voteze în contra proiectelor de legi pe cari le cred păgubitoare pentru neamul românesc, ci ca după o anume și aceeași formă să organizeze și lupta în popor, înțelegem lupta de apărare a sfințelor așezăminte bisericesti.

În trecut, de ani mulți, lucrul acesta nu s'a făcut. Nu întrebăm despre cause, ci constatăm rezultatul: guvernul trecător își permite a trimite ultimatum-uri bisericilor eterne și a silui constituțiune a cărei apărare e sub înalt jurământ!

Desigur că guvernul n'ar îndrăzni să facă lucrul acesta, când s'ar aștepta la un protest unanim și impunător al tuturor Dieceselor române.

Deoarece ce suntem siguri că pe viitor bisericile române vor avea să întempine încă și mai mari primejdii, nu putem îndestul să accentuăm necesitatea unei înțelegeri mai intime între prelații nostri.

Ear' cât despre hotărrea adusă de consistorul din Blaj, respectuoși bisericii române gr.-catolice ca și celei ortodoxe, ne închinăm înaintea ei și nu vom comite nici odată peccatul să presupunem nici despre o corporațiune bisericescă română că în lucrările sale nu se conduce după cea mai bună a sa conștiință și priecpere.

Sunt însă vremurile grele, ear' greutatea vremurilor numai prin unire frățească și prin luptă în comun purtată vom mai putea-o ușura!

Intărirea episcopului Aradului este un fapt împlinit. După o telegramă sosită la Arad, pe la sfârșitul acestei săptămâni, P. C. Sa dl Iosif Goldiș va depune jurământul în fața M. Sale Monarhului.

Slovaci în acțiune. Pe er Duminecă, 25 c., fruntașii slovaci din comitatul Pojonului au convocat o întrunire publică în orașul Modra (Modor); convocatorul, publicat și în ultimul număr al lui „Nar. Noviny“, indică următoarele vorbiri:

1.) Dr. Miloș Stefanovici, avocat în Pojon, despre: „Dreptul electoral dietal și în comitat“.

2.) Dr. Iaroslav Minich, avocat în Pezinok, de spre: „Dreptul de reuniune și de adunare, precum și despre libertatea de presă“.

3.) Pavel Zoch, preot evang. în Modra, despre: „Revisuirea legilor politice bisericesti“.

4.) Despre. „Legea naționalităților“, fără a fi indicat numele.

Ca convocatori sunt isălăți: 4 preoți, anume unul evanghelic, cel numit mai sus și 3 catolici; avocatul Minich, și 5 cetățeni din Modra.

O telegramă din Budapesta spune, că autoritățile au permis ținerea adunării.

O apreciere nepreocupată a alegerii de la Arad.

Sub titlul de mai sus „Drapelul“ de la 12/24 l. c. publică un articol, pe care „autoritatea“ de sigur nu-l va reproduce. Îl vom pune însă noi sub ochii cetitorilor, spre a se vedea, că seria de corespondențe publicată mai zilele trecute în „Drapelul“ și reproducă cu atâta bucurie de „autoritatea“, chiar și de cetitorii nepreocupați ai ziarului bucureștean a fost apreciată după cum am apreciat-o noi, așa că acum însuși ziarul bucureștean ține să rectifice eroarea comisă și să prezente lucrurile așa, cum suntem siguri că „autorității“ de loc nu le vine la socoteală.

Eată articolul:

Brașov, 28 Maiu.

S'a scris foarte mult până acum în chestiunea întregirii scaunului episcopesc de la Arad, atât la noi cât și în România; dar' toți au tratat chestiunea aceasta condusă de o pasiune foarte unilaterală.

Nu poate plăcea nici unui Român, că de puțin înălțat la suflet, felul cum s'a întregit scaunul episcopesc de la Arad, dar' nici felul cum s'a lucrat la Sibiu, Brașov și peste tot în cercurile competente ale Românilor de aici, atât înainte de alegere cât și după alegere, nu poate conveni nici unui Român nepreocupat, curat la inimă.

Nu vreau să mă fac apărătorul bărbaților de la „Tribuna Poporului“ din Arad, doamne ferește! ași comite un peccat național tot atât de greu, pe cât de greu e cel comis de dēnșii aliându-se cu dl Goldiș și făcându-l episcop¹⁾, dar' vreau să arăt, că alegerea de la Arad n'a fost apreciată în adevărata sa ființă; că nu s'a desvoltat interesul și lupta recerută în fața acestui act, din care causă jurnalistică noastră condusă azi și așa mai mult de un spirit de clică de căt de patriotism înalt, a căzut pe panta personalităților celor mai urle desvoltând cu un zel vrednic de o causă mai bună și duh periculos și menit a ne demoraliza și mai mult de cât eram deja și până aci.

La noi au fost și sunt și acum o grămadă de partide cu rostul: să trăim în continue desbinări, — un blăstēm greu pe capul nostru.

Înt'un timp, se știe, tribuniștii vechi, au format gruparea, care s'a arătat mai sănătoasă și mai activă în politica națională. Celelalte grupări de pe lângă „Gazeta Transilvaniei“, din Brașov, „Dreptatea“ din Timișoara și „Telegraful Român“ din Sibiu, cari între ele nu se înțelegeau, erau, se înțelege, geloase pe „Tribuna“ și oamenii din giurul ei, și trăiau apoi cu aceștia într'o relațiune foarte agitată. Tot ce se întreprindea de comitetul național de tunci și ce se scria în „Tribuna“, era combătut în celelalte ziare. Dar' acțiunea națională înainta a urma. A urmat apoi nefericita crisă de la Sibiu, când spre cea mai mare pagubă națională s'au desbinat și „Tribuniștii“, răul cel mai mare ce ni s'a putut face în politica națională.

D zeu nu va pute ierta nici odată pe cel vinovat în privința desbinării.²⁾ De atunci nu s'a mai făcut nimic cum se cade.³⁾ Toată puterea s'a consumat în desvoltarea intrigilor, certurilor și invecivelor reciproce.

1) Când autorul articolului va cunoaște bine situația Diecesei, desigur își va retrage acuza acesta. Red. „T. P.“

2) Auzi, dl Rașiu?

3) Auziți, dl or „mulți“ din conferența de la 14 c.?

Acțiunea nici n'a mai putut merge înainte. Și fiind că aceia, cari erau sufletul „Tribunei“ de până aci, s'au dus la „Tribuna Poporului“, se înțelege că toate grupările s'au luat la luptă cu ziarul nou.⁴⁾ Se vor fi făcut și cei de la „Tribuna Poporului“ mai răi, după ce s'au făcut mijloace servile în folosul unui partid din România,⁵⁾ dar' trădători n'au devenit, sigur nu. Tot așa avem să zicem și despre celelalte grupări. Au și oamenii acestia greșelile lor, dar' trădători nu vom găsi nici acolo. Am fi doar' și prea ticăloasă nație, vrednică de toată pierzania, dacă toți fruntașii nostri de azi ar fi trădători, cum zilnic se declară reciproc în ziaristica noastră, când unul când altul. Ca motiv al certurilor și defăimărilor grele nici nu avem să înregistrăm trădarea, ci prostia și răutatea oamenilor.

Cine judecă serios nu va găsi trădare nici în alegerea de la Arad, nici nu se va pune să accentueze așa ceva, căci de legătură trădătoare între d Mangra și guvernul unresc nu poate fi vorbă. Când se acușă dl Mangra, că și-a vindut neamul ungarilor, nu se face alt-ceva decât se dă pe față peccatul vrajbei și al pasiunii fără de frâu.

Resultatul alegerii de episcop de la Arad nici nu-l va considera omul nepreocupat ca pe un produs al trădării săvârșite de unii românii puși la cale de guvernul unguresc, sau de dorul ungarilor, ci-l va considera de alt-ceva, de fructul vrajbei și demoralizării, în care trăesc azi fruntașii nostri.

Guvernul unguresc nici n'o fi avut motiv să cumpere oameni cu această ocașiune, căci amēndoi candidații la episcopia dela Arad îi erau oameni de încredere, „patrioți buni“. Ziarele ungurești îi și laudau continu, pe amēndoi, numindu-i „vrednicii candidați“.

Cine au fost candidații, pentru cari s'a lucrat? Au fost domni: I. Goldiș, vicar la Oradea și A. Hamza, archimandrit în Arad. Și care a fost potrivit, din punctul de vedere național? Sigur, că nici unul.

De aceea ziaristica noastră n'a avut nici o bază morală când s'a năpăstuit asupra alegătorilor sinodului dela Arad, cari și-au dat votul pentru dl Goldiș.

Avut-au frantașii nostri naționaliști vre un candidat bun ca preot și naționalist?

Lucrat-au, agitat-au ceva în direcțiunea acesteia ziarele noastre, „Gazeta Transilvaniei“, „Tribuna“ și „Telegraful Român“?

Pentru ce n'au avut candidat și pentru-ce n'au lucrat nimic?

Căci nimeni nu va putea îndrăzni să susțină aceea, că d. Hamza, al doilea candidat, ar fi fost bărbatul „chemat“ și „ales“ pentru episcopia dela Arad și să fie la locul său și să corăspundă misiunii sale. D Hamza doar numai naționalist n'a fost în viața sa.⁶⁾ La ce acte naționale românești a luat parte? Dar la cari acte naționale ungurești nu l'am văzut și nu-l vedem că e și acum?

Nu face parte și azi din clubul liberal maghiar din Arad? N'a deflat, împreună cu toți ungarii, la mileniu, înaintea statuei celor căzuți în 1848? Dacă am pune în cumpănă românismul d-lui Hamza cu al d lui Goldiș nu s'ar arăta sigur, nici o deosebire. E unul ca altul în privința națională. Firea li-e poate deosebită: unul e om slab de înger, slugă plecată, cel-lalt e cu conștiința multor români ungurenți, conștiința, că poate fi de odată și ungar bun și român.

4) Eată deslegarea de ce organele „neamurilor“ ne-au combătut și în afacerea alegerii.

5) O acușățiune gratuită: doar' noi la fiecare ocașie accentuăm iubirea pentru toți frații din România, și faptul că n'am combătut guvernul dlui Sturdza, nici l'am crezut trădător, credem că nu însemnează că ne-am făcut „mijloace servile“ „Mijloacele“ aceste alurea se găsesc!

6) Auzi dl de Leményi?

Nici nu s'ar putea crede doar, că aceea, cari s'au mulțumit numai cu a combate pe Goldiș și a Ingrămădi cu invective pe Mangra, etc. s'ar fi putut alătura pe lângă dl Hamsea și la adică să-l fi spriginii pe acesta !?

PACTUL ECONOMIC DUALISTIC.

Considerațiuni și „cuceriri“ în dreptul public.

(Ag.) Deosebirea între „clausula de la Iechi“ și „formula lui Széll“ e fără îndoială foarte mare și în fond și în formă; și faptul, că monarhul și-a dat încuvișarea și pentru una (în August a. tr.) și pentru alta (în Ianuarie a. c.) se poate explica numai așa, că a avut în vedere în primul rând și înainte de toate restabilirea păcii pe deoparte între cele două guverne, pe de alta a celei parlamentare în Ungaria, pentru-ca apoi guvernele să se poată apuca în tihnă de rezolvirea celorlalte afaceri urgente.

Tendența aceasta a dovedit o monarhul în fie-care fază, așa zicând în fie-care clipă a negocierilor, neobosind, întru a sta la sfaturi cu ministrii, ce de multe ori țineau chiar și 5—6 ceasuri d'arândul, fie cu toți la oaltă, fie separat cu câte unul sau doi.

Având acestea în vedere, rămâne oarecum neexplicată împotrivirea dîră a lui Thun contra formulei lui Széll, admisă și aprobată de către monarh; a celui Thun, care nu cunoaște ambițiune mai mare și mai măreață de cât a fi servitorul fi'el al Coroanei, întemple-se ori-ce. Poate, că vom ajunge la explicarea acestei enigme mai la vale; deși, negreșit, mai multe amănunte secrete din decursul negocierilor vor rămâne vreme îndelungată încă nepătrunse.

Să vedem dar, cât de schimbată, domolită a eșit din lupta între Thun și Széll formula acestuia atât de independistic ținută și colorată.

Ea stabila raporturile economice pe baza comunității vamale, în mod normal definitiv, adică printr'o convenție comercialo-vamală, așa precum ele dăinuiesc dela 1867 încoace, numai până la 1903 și cel mult până la finea anului 1904; ear: „dacă anul acesta va trece fără o nouă arangiere“ (normală, nu provizore) „a raporturilor economice ale ambelor jumătăți ale monarhiei, — despărțirea economică între Ungaria și Austria va urma de la sine, fără să fie trebuință a pronunța această despărțire printr'o decisiune valabilă a parlamentului ungar.“

Data aceasta (1903/4) pentru încetarea comunității vamale și începerea „independenței“ economice a Ungariei fu fixată prin formulă anume din considerații, ca la 1 Ianuarie 1903, eventual și 1904, expiră cele mai multe și mai importante tractate comercialo-vamale ce le are monarhia încheiate cu respectivele state străine, astfel ca termenul acestei de față și — poate — ultime convenții comercialo-vamale între Ungaria și Austria să concadă cu termenul expirării celor dintâiu, și dreptul public sau viitoarea independență a Ungariei să și găsească expresie și în acest mod, pe această cale.

Ei bine, întâiu și întâiu, în loc de arangiere sau „convenția desăvârșită“, pactul încheiat în Viena, are tot numai caracterul provizor, cum a declarat-o și numit-o însuși Széll, în vorbirea sa ținută în ședința de la 14 Iunie a dietei, în forma expunerii de motive asupra legii despre pact, ce o presintase atunci. Pe urmă: această stare provizorie ține, nu până la sfârșitul anului 1904, ci până la finea lui 1907, precum sună §. 1 al „legii Széll“:

„Stările actuale, corăspunzătoare dispozițiilor cuprinse în“ (urmează enumerarea multor legi precedente), „precum și prin cele cuprinse în §. 2 al legii de față: rămân în vigoare până la 31 Decembrie 1907, presupunând, că stările actuale, corăspunzătoare acestor dispozițiuni și legi, precum și reciprocității, — rămân asemenea neschimbate și în celelalte regate și țări ale M. Sale“.

Prin „stările actuale“ se înțelege pactul economic din 1887, cu modificările lui de atunci; ear' în cât privește modificările sau învoelile stabilite între Baden și Bánffy, cari se referă mai mult la dările de consum, despre ele vorbește §. 2 al acestei legi, pe care însă nu credem de lipsă a'l reproduce, fiind prea special în materia la care se referă.

Guvernele amândouă se obligă a începe negocierii pentru încheierea unei convențiuni comerciale-vamale definitive, adică a arangierii raporturilor economice între cele două jumătăți ale monarhiei, în chip și mod cum ele există de la 1867, cel mult în anul 1901; și a le isprăvi în anul 1903. În privința aceasta comunicatul oficial, publicat în „Wiener Abendpost“ despre pact sună:

„Dacă convenția comercialo-vamală va fi realizată în anul 1903, comunitatea vamală de la acest an încolo rămâne asigurată și peste anul 1907, pentru o perioadă, ce se va fixa prin convenția aceia“.

Despre această dispozițiune nu se află nici cea mică pomenală în legea prezentată de către Széll, nici el însuși în vorbirea sa n'a pomenit nimic despre așa ceva; expunând pactul cu Thun în așa chip, ca și când în anul 1907 negreșit, fără îndoială, și cu totul sigur, ar fi să înceteze comunitatea vamală și ar urma pozitiv despărțirea economică.

Pentru ce a retăcut Széll această dispoziție? De sigur pentru a nu atenua și mai mult înaintea „nației“, scăderea valorii independenței a formulei sale. Căci nu se poate presupune, ca corifeii compromisului din Februarie, dacă nu chiar toți deputații, să nu fi știut despre ea; ceea ce dovedit și prin faptul, că nimeni până acum n'a interelat pe Széll despre această lipsă în legea ungară, sau „intri-gă“ cuprinsă în comunicatul austriac.

Din Dietă.

În ședința de Sâmbătă a Dietei s'a petrecut între altele și următoarea scenă:

Deputatul Sibiului, Bruckner, expune punctul de vedere al Sașilor față cu pactul...

— Ugron: Mai bine vorbește despre „Kronstadt“!

Dr. Bruckner salută rezolvarea pactului.

Rigó: Du-te în „Reichsrath“!

Mezőssy: Aș fi așteptat dela Bruckner să desaproabe ținuta reprezentanței orașenești a Brașovului și să declare, că Sașii vor respecta legile.

Schmidt (Sas): Care legi le-am călcat?

Mezőssy: Legea despre numele localităților!

Schmidt: Acea nici nu s'a introdus!

Ugron: D-voastră vă aliați cu Românii contra Maghiarilor.

Mezőssy: Apoi hotărîrea dela Brașov!

Schmidt: Nu e adevărat!

Mezőssy: Mai curând cred precei maghiare, de cât Sașilor!

Incidentul se încheie.

Revolta din Olt.

Sub acest titlu „Drapelul“ scrie:

Ziarul „Dreptatea“, organ oficial al d-lui Fleva și amic al guvernului, ne dă amănunte foarte interesante și foarte grave asupra revoltei din Olt și asupra modului cum a fost reprimată.

Din ancheta „Dreptății“ la fața locului ar rezulta că prefectul și procurorul lo-

cal ar fi vinovați de cele întemplate, de sângele vărsat.

F foarte grav, dacă lucrurile stau astfel.

Resultatul anchetei oficiale nu-l cunoaștem încă. Dar e probabil că el nu va diferi mult de acela al presei independente și al ziarului d-lui Fleva, deoarece-ce se anunță deja destituirea prefectului Colibășeanu.

Prin oraș circulă cu persistență șvonul, că dl Fleva pune ca condiție pentru a continua să stea în guvern, destituirea motivată a prefectului și a procurorului de Olt, pedepsirea d-lui general Argintoianu și casarea alegerii colegiului al III-lea.

Nu știm întru cât acest șvon e adevărat, dar articolul „Dreptății“ de aseară în chestia reprimării revoltei din Slatina, îl face verosimil.

Fără a intra în toate aceste amănunte, noi vrem publicarea cât mai grabnică a anchetei oficiale și pedepsirea aspră a culpabililor, dacă se va fi dovedit că sunt.

În cazul acesta se impune Camerei de a invalida alegerea colegiului al III-lea de Olt, pătată de violență și fraudă.

Pentru liniștirea spiritelor și pentru buna funcționare a legilor țării, ar fi de dorit, ca dreptate să se facă cu o oră mai înainte.

DIN FRANCIA.

Noul guvern. — Constituirea noului cabinet, după combinațiunile presei, a pus ce-i drept, capăt crizei, dar situația critică a țării a devenit poate și mai acută. Se crede, că programul noului guvern nu va avea acea majoritate, care ar fi identică cu o necondiționată încredere față de guvern.

Noul cabinet astăzi Luni, are să se prezente în parlament și se zice, că nu e de loc exclusă posibilitatea, ca tot astăzi să-și deie și demisia.

Chipul, cum Waldeck-Rousseau și-a format cabinetul și prin care a crezut să pună sub o pălărie pe apărătorii instituțiilor republicii, — a produs o desbinare neprevăzută în singuraticele partide, chiar și între acelea, despre cari noul prim-ministru credea, că și-le-a câștigat pe partea sa.

Mai multe grupuri politice sunt revoltate pentru intrarea socialistilor în guvern al cărui suflet este Meline, a declarat deja, că dînsul nu poate să spriginească un ministru, din care parte un Millerand.

Cățiva pași din stînga democraților sunt adversarii hotărîți ai noului guvern; se zice, că intrarea în cabinet a lui Millerand și Gallifet a atins neplăcut și senatul

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI“.

ULTIMELE SCRISORI ALE LUI JACOPO ORTIS (25)

Traducere de
LUCREȚIA RUSSU ȘIRIANU.

29 Maiu, seara.

Să fuz așa-dară, să fug. Dar' unde? Crede-mă, mă simt bolnav. Abia îmi pot ține corpul până în sat, ca să mă mîngâi la vederea acelor ochi și a o lua din nou, poate ultima beutură dătătoare de viață — aș pute eu oare sta în acest infern fără de ea? De curînd mi-am luat rămas bun dela ea; nu-mi răspunde nimic; — coborîi treptele, n'am putut însă să mă despart de grădina ei; mă crezi? vederea ei mă sdrobește. Când am văzut-o apoi coborîndu se cu sora ei, am încercat să mă retrag sub un chiosc de vișă și să mă ascund.

Dar' Isabellina mă strigă: Vieța mea, vieța mea! nu ne-ai văzut? Ca lovit de un trăsnet mă arunca pe un scaun; fetița îmi sări de gât și mă mîngâia, și îmi șopti la ureche: De ce tacî mereu? — Nu știu,

dacă Teresa s'a uitat la mine; dispăru într'o alea laterală.

După o jumătate de cias se întoarse, să-și strige sorioara, care sta încă pe genușii mei. Observai că ochii îi erau roșii de plîns; nu-mi zise nimic, dar' mă omori cu o privire. Era parcă ar fi voit să-mi zică: M'ai adus așa departe.

2 Iunie.

Acum totul și-a recăpătat fața obișnuită. Ah, nu știam, că această furie se va încuibă în mine, încât-mă ține prins, mă pârjolește, mă nimicește și tot nu mă omoară. Unde e acuma frumuseța fără seamăn a naturii? Unde e disordinea piterească a colinei, pe care o admiram din înălțime, când fantasia mă ridică în regiunile cerești? Mi-se par toate stînci deșerte și eu nu vîd decât prăpăstii. Voi, văi acoperite de umbra invitătoare, îmi displaceți acum, mi-e silă de voi; am pribegit odată acolo sub contemplarea înșelătoare a filosofiei noastre slabe. La ce ne servește, dacă învață numai a cunoaște boala noastră, și tot nu ne dă nici un leac de vindecare? — Azi am auzit pîderea suspinînd sub bătaie crengilor. Țărani țîiau stejari de câte două sute de ani. — Așa se trec toate aici jos!

Mă uit cu ironie la plantele pe cari odată le oculiam să nu le calc cu picioa-

rele, mă opresc pe ele și le turtesc și le arunc în prav, ca să le ducă vîntul. Lumea întreagă să sufere cu mine.

Înainte de apusul soarelui am eșit afară și am alergat pe câmpuri, ca să amorțesc furtuna sufletescă prin oboseala fizică. Sudoarea îmi picura pe frunte, respirația îmi era grea, vîntul de seara sufla și îmi încurca părul, și îmi ducea picuri de sudoare ce-mi inundau fața. — O, dela această oră simt fiori în toate membrele, mâinile îmi sunt țapene, buzele vinete și ochii îmi rătăcesc sub ceața morții.

Numai de nu m'ar urmări în tot locul chipul ei, ori unde mă duc, mi-se pune tot în față: căci, Lorenzo, ea agită în mine o spaimă, o desperare, o furie, o luptă — adeseori mă gîndesc s'o răpesc, s'o duc cu mine în pustii, departe de puterea ome-nească.

— O, nemorocitul de mine! îmi bat fruntea și blastăm, — trebuie să plec.

Lorenzo către cetitori.

Cetitorule, poate ai devenit prietenul lui Jacopo și dorești să afli întreaga istorie a patimei lui. De aceea în viitor voiu întrerupe epistolele lui prin observațiile mele particulare și le voiu completa.

Moartea Lauretei îi mă ri melanco li care era destul de întunecată deja prin reîntoarcerea apropiată a lui Odoardo. Făcea numai vizite rare în casa lui T. și nu vorbea cu nici un suflet. Slăbit, cu ochii adânciți, cu privirea fixă și gînditoare și cu vocea timpită fără pălărie și cu părul în față rătăcitor prin pustiurile cele mai sterpe.

Toată noaptea era deștept și priveghia pe câmpuri, ear' ziua îl găsiu adesea dormind sub vr'un arbore.

Pe vremea aceasta se întoarse Odoardo însoțit de un pictor tîner, care se întorcea din Roma în patrie. În aceeași zi încă se întîlniră cu Jacopo; Odoardo merese spre el și-l îmbrășoară; Jacopo se retrase spăriat. Pictorul îi spuse c'a auzit de el și de spiritalul lui, și deja de mult doria să-l facă cunoștința. Acesta îl întrerupse: — Să mă cunoști pe mine? — Domnul meu, nici eu nu m'am recunoscut nici odată în ceialalți muritori; și așa nu cred că ceialalți se vor recunoaște în mine. — Il rugase să le explice aceste vorbe echivoce; în loc de răspuns însă se învîlă în manta, alunecă după arbori și dispăru. Odoardo se plînsese de această purtare către tatăl Teresei, care începuse să înțeleagă patima lui Jacopo.

care nu i poate vedea bucurios la carma statului,

Ma' interesant e privit faptul, ca din grupul noului ministru Millerand — 13 socialisti au esit cu totul si au format un nou grup socialist revoluionar. Acestia mai ales pe generalul Gallifet nu pot sa-l sufero in cabinet.

Atat noul prim-ministru, cat si colegii sei, sunt hotariti sa proceda cu toata energia si se prepara pentru o curatire radicala, ceea-ce dovedeste urmatorul comunicat telegrafic al agentiei „Havas“:

„Paris, 24 Iunie (noaptea). — Waldeck-Rousseau a vestit pe colegii sei ministri, ca a trimis prefectii un circular, in care li provoaca, sa proceda cu cea mai mare imparfiialitate in toate cauzele cetatenilor, sa poarte grije de ordinea publica si de functionarea regulata a puterii republicei. Tot atunci si ministrul de rasboiu Gallifet a spus, ca va provoca pe toti generalii sa admonieze intregul corp ofiteresc la tinerea necondiionata a disciplinei in armata; ear la propunerea noului ministru de rasboiu, consiliul de ministri a hotarit sa amoveze pe mai multii ofiteri inalti, cari n'au respectat disciplina in armata“.

NOUATAI

Arad, 26 Iunie n. 1899.

Se sporesc alegatorii. In cele 12 cercuri electorale din comitatul Bihorului se luase in listele din 1896 un numar de 57,872 alegatori, in orasul Arad 2441, in Alba-regala 1865. La compunerea din Est-an a listelor electorale, din cercurile Bihorului au fost inscrii 30,000, din Arad 3533, Alba-regala 2153. Diferenta dintre numarul de acum si cel din 1896 o formeaza acel alegatori, cari cu toate ca nu 'si-au platit darea la timp, au fost totusi inscrii in liste.

Promoioane. Di Cornel Botoz, de nastere din Recița-montană, a fost promovat de Dr. in farmacie la universitatea din Budapesta.

Examen. Examenele publice la școala elementară capitală română gr. or. din Brașov se țin Joi, Vineri și Sâmbătă (in 17 18 și 19 Iunie st. v.) in sala festivă a gimnasiului român de acolo.

Inmormentarea d-lui Vasile cav. de Vasileo. „Patria“ scrie: „Eri înainte de amiază a avut loc in prezența unui public distinct și numeros inmormentarea mult regretatului Vasile cav. de Vasileo. Actul funebrel a'au s'evârșit vr'o 10 preoi in frunte cu P. S. Sa episcopul Dr. V. de Repta, ear' corul „Academiei Ortodoxe“ a executat cântările funebrale. Intre numeroșii participanți s'au remarcat afară de rudeniile mai apropiate, numeroșii proprietari marf din apropiere și impregiurime și numeroșii cunoscuți ai regretatului defunct. Discursul funebrel a'au rostit părintele Vasile Gribovschi din Panca.“

Necrolog. In ziua de 4/16 c. la oarele 2 d. m. a adormit in Domnul tinărul preot din Săcal: Emanuil Papp in etate de 31 ani, ai preoției 7. Inmormentarea s'a efectuit in ziua ss. Rosaliu, la oarele 3 d. m. fiind de față protopopul tractual, 5 preoi și un public foarte insemnat.

Il jălesc: Iudita născută Mateaș ca soție cu fiul mititel Sabin, Vasiliu Papp cu soția Ana, protopop in Beinș ca părinți, Maria Cosma n. Papp și Veturia ca surori, Nicolau, Corneliu, Octaviu și Georgiu ca frați, Teodor Mateaș cu soția Elena din Pecica-română ca socr, Sever, Teodor și Olga cumnași, Moise Papp preot in Nimăești și Ioan Papp, preot in Șebiu, ca unchi. Jălitorilor mângăere cerească, ear adormitului țărina să i fi ușoară!

O crimă oribilă. Din orașul Lőcse se scrie, că o fată din Mmnisek, cu numele Ana Dlugos, a născut un copil și, ca să-și acopere păcatul acesta, — a căzut într'al-tul cu mult mai mare. A luat adecă pe mititelul nevinovat și l'a cusut într'un sac, ear' sacul l'a suit in podul casei oficiului postal; a dat apoi foc casei, pentru-ca in acest chip să peardă și urma și vieța nevinovatului copilăș. Planul însă nu l'a succedut Focul a fost stins înainte de a se estinde mai tare, ear' sacul cu nenorocitul mititel a fost găsit curând, și astfel copilășul a fost scăpat de îngrozitoarea moarte, ce-l plănuse mama păcătoasă. Acum fatamamă Ana Dlugos e in țemniță, unde are să-și facă pedeapsa meritată.

„Calm, demn și rece“ își propune să discute (in n-rul dela 8/20) directorul „autorisatei“, ha încă „absolut calm și rece“ in același număr însă abundă cuvintele cu „fatala alegere“, „perversă“. Ear in n-rul dela 11/23 ajunge să rică, la adresa noastră și acelor dela Orăștie: „Oamenii slabi, mărginiți la inimă ori la minte, oameni răi și păcătoși, cari aștia urile confesionale, resturi ale unor timpuri întunecate, produse ale unor iatrigii criminale, țesute de dușmanii nostri, nebuni ce se joacă cu focul, minciună mișelească“ etc. etc.

Așa e „directorul“ in starea lui de absolută calmitate... Ce va fi Doamne! când il apucă „focul sacru“?

Calomniatorilor, așa și-ar intitula autorisata notița de mai la vale, dacă ar fi in locul nostru. Noi lăsăm însă ca să judece publicul imparțial: ce se petrece in sufletul celor de la Sibiu, cari invitați fiind la discuție serioasă asupra organizării partidului național, pe care compania pe acți l'a dat de mal, — in loc de a răspunde „Revistei Orăștiei“ obiectiv, s'au năpusat asupra dlui Ilarie Chendi, afirmând că el este autorul articolelor din „Revista Orăștiei“. La insinuările răutăcioase însuși „Telegraful Român“ ține să-i dee lui Dedu peste ghiare in următorul chip:

„Față cu știrea străcurată in o parte a pressei noastre, că domnul Ilarie Chendi, fost colaborator la ziarul nostru, ar fi fost dat afară din Redacțiune, in interesul adevărului declarăm, că domnul Ilarie Chendi nu a fost dat afară, ci el de bună voie s'a retras din redacțiune“.

In diecea Aradului s'a pornit printre preoi și învățatori un curent atât de ostil in contra „autorisatei“, care într-una numai injuriu aduce credincioșilor de aici. In cât oamenii caută ca prosa iesuitului sibiian să nu mai pătrundă pe nicăiri nici ca maculatură. Unii — dintre puținii de altfel, căi mai aveau abonată foaia sibiiană, au retrimis-o înainte de a se implini semestrul. Ce e mai nostim, că numerele retrimise ajung la — noi, căci posta ungurească prin aceste părți cunoaște numai ziarul nostru. Facem însă confrăților sibiieni serviciul să trimitem n-rile refuzate la destinație. Chiar azi le trimitem exemplarul ce poartă pe bandă Nrul 1451 (refusut din Buteni).

Generalul italian Giletta nu-și află apărător. Se vestește din Nizza, că, in fața pertractării ce se ține zilele acestea la judecătoria de acolo, deținutul general italian a rugat pe doi avocați cu numele Cappati — amândoi înrudiți cu dñsul, — ca să-l primească apărarea; au refuzat însă amândoi, și astfel din oficiu i-se va da un apărător. In considerarea actului luat la interogatoriu, oficerii din Nizza așa cred, că generalul Giletta va fi osăntit la cel puțin 3 ani de temniță de garnisoană (fortăreață).

Posta redacției. Redacțiunei „autorisate“. Ce atâta vult cu casina din S. Șebeș? Dar' așa se vor sporii abonenții nostri, căci nu presupunem ca într'o casină să nuse găsească 2—3 oameni cari să se mulțumească

numai cu prosa lui Dedu, ci se vor abona separat, pentru a vedea tot ce se scrie, că altfel ar ajunge să judece numai cu glava lui Ilie.

ULTIME ȘTIRI

Afacerea Dreyfuss. — Paris, 25 Iunie. Un corespondent din Rennes al ziarului „Matin“ spune, că antirevisionistul general Mercier va prezenta tribunalului de răsoiu un act nou și cu putere decizătoare in contra lui Dreyfuss, care act se crede că ar fi primit din ministerul de externe al Germaniei.

„Journal“ vestește, că Dreyfuss ar fi sosit deja in Rennes, dar autoritățile politice țin evenimentul in secret.

Pojon, 26 Iunie Adunarea Slovacilor succesează peste așteptare. După exhaurirea programului anunțat, s'a primit cu mare însuflețire propunerea avocatului Munich de a se cere respectarea legii de naționalitate și revisuirea legilor politico-bisericești.

Contra durerii de cap

CEL MAI BUN MEDICAMENT este

CAPTOLIN-ul

Se poate căpeta in toate apotecele și drogăriile.

Depositul principal pentru Ungaria-sudică se află la

VOJTEK și WEISZ in Arad.

Invitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe Quart. III respective semestrul II. 1899 la

„TRIBUNA POPORULUI“

Condițiunile de abonament, însemnate și in fruntea folii, sunt cele următoare:

Table with 2 columns: Duration (Pe un an, Pe 1/2 an, Pe 1/4 an, Pe o lună) and Price (in Monarchie, franci)

Pentru România și străinătate.

Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foate pentru popor, cu 2 fl. pe un an, având o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale folii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Administrația „TRIBUNA POPORULUI.“

ECONOMIE.

Grâne.

Table with columns: Location (Arad, B-Pesta), Date (24 Iunie), and Price (Grâu, ma' slab, Cucuruz, Orz, Săcară, Ovșe)

Cursul pieții din Arad.

Din 19 Iunie n. 1898.

Table with columns: Currency (Hârtie-monetă română, Lire turcești, Imperial, Ruble rusești, Galbeni, Napoleon-d'or, 100 Marce germane, Livre sterling) and Price

Porci:

(Piața Steinbruch)

19 Iunie.

Table with columns: Type (Ungare; greutate: bătrâne, tinere, până, mijlocie, Române, sârbești) and Price (kg, cr. p. kg)

Păștaloase:

Table with columns: Type (Fasole boabe mari albe și rot., cenuși, colorate, Linte, Mazere pentru fert, Macu) and Price (fl. 6.50-7.—)

Table with columns: Type (Fasole albă s'a vënd. cu fl., boabe rot., Linte fără gârgărițe, Mac, Mazere, Semănță de cânepă, Chim, Unsoare de porc, Slănină) and Price

Table with columns: Type (Prune 80/85 bucăți bosniece, 95/100, 115/120, 80/85 sârbești, 95/100) and Price

Semințe:

Table with columns: Type (Trifoiu roșu, Lucernă: ung., ital., In, după calitate, Ulei de rapi, Petroleu american rafinat, rusesc, de Orșova, de Brașov, Spirit grob pentru rafinat, Lână: de vară, vênătă, albă) and Price

Pei lucrate:

Table with columns: Type (prima Einsatz-Terzen 10—13 Kl, Zweisatz, Dreisatz, de bivoli) and Price

Editor: Aurel Popovici-Barciuanu. Redactor responsabil Ioan Russu Șirliana

Biblioteca Noastră

Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.

Au apărut:

Nr. 1 S. S. Secula, Realități și Vișări, novelete

Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.

Nr. 3—4. G. Coșbuc, Versuri și Proză, cu portretul autorului.

Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.

Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,

Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai! comedie franceză.

Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Țiganilor, cu portretul autorului.

Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.

Nr. 11—12. E. Hodoș, Căntece Bănățene, cu răspuns dlui Weigand

Nr. 13. E. Hodoș, Căntece Cătănestei, cu portr. lui T. Doda.

Nr. 14. G. Crăciunescu, Copii de găsit, snoave, cu portr. autorului.

Nr. 15—17. Ios. Bălan, Numiri de localități.

Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.

Nr. 23—26. P. Drăgălina. Din Ist. Banatului Severin I.

Nrele viitoare: Din Istoria Banatului Sev. de P. Drăgălina.

P. II. Severinul sub principii Transilvaniei până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Resboaiele între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Inființarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872),

Partea I. a apărut.

Celelalte au să apară pe rând. *Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim.* Direcția.

Conferințele învățătorești, este titlul unei cărți de 212 pagini apărută în tipografia arhidiececană din Sibiu. Conferințele învățătorești din arhidieceasa ortodoxă română a Transilvaniei ținute în 18/30 și 19/31 August 1898 sunt publicate de comisari consistoriali. La sfârșit se află trei lucruri mai bune și anume: „Istoricul treptelor formale, respective metodice, ale învățământului.” „Istoria naturală în școala populară” și „Remunerațiunile și pedepsele în școală!”

A apărut nrul 27 din „Floare Albastră” cu următorul sumar:

Pandurul, C. Sandu. Cântec bohem (poesie, St. O. Iosif. Din Corsica, I. Duscian Cântecul isvorului (poesie). Stn-Petreanu Note din țeară, S. Voinea. Glas de corn (poesie), D. Nanu. Funcționari... (schită. Saffre's ochii ței (din Heine). I. N. amțu. O carte nouă, Marie Rz. Rubrică veselă Lumpatius. Criminalitate și socialism, Alfred Fouillée Crochiuri din țeară, Snoave Ecouri literare și artistice. etc. etc.

Bibliografie A apărut „Foia pedagogică,” cu următorul cuprins: Disciplina, cu devotamentul și iubirea în serviciul educației (Urmare și fine), de Ioan Darius.—Modele de lecțiuni: Aerul, elasticitatea lui, de C. Gr.—Informațiuni: Instrucțiune cu privire la cuincuenalii. — De ale reuniunilor învățătorești. — Mulțămii. — Felurimi.

Carte de bucate

A apărut în „Biblioteca noastră”

Poftă bună!

Carte de bucate de Zotti Hodoș atragem atențiunea cetitorilor asupra acestei cărți, care conține sub 420 de numere, peste 600 de rețete și anume cele mai bune rețete din bucătăria practică și moderna. Această carte să poate întrebuința în orice gospodărie românească. Partea cuprinde atât rețetele bucatelor celor mai simple cât și rețete de bucate mai complicate; și adică: Supe, Ciorbe, arsiete postate, rosoluri, aspiciuri galantine, fripturi naționale și franțuzești, torte, parfouri înghețate, ceaiuri, lichieri etc. etc.

Prețul 70 cr. plus porto 5 cr. se află de vânzare la Dna Zotti Hodoș. Caransebeș.

A apărut „LITURGIA sfântului Ioan Crisostom” de Nicolae Ștef, înv. în Arad, ediția II. pentru cor mixt, cu mai multe priceșne, irmoase, și un adaus de cântec naționale. — Prețul unui exempl. 4 fl. pentru preparanți 2 fl. 50 cr. plus 10 cr. porto postal, ear' legat cu firme 50 cr. mai mult; se află de vânzare la administrația „Tr. Pop”.

„Taina celor 12 Vineri mari de peste an și rugăciune pentru vremuri grele” este titlul unei broșuri, ce a apărut la institutul tip. „Minnerva” din Orăștie, edată de d-nii Iosif Tabăcariu și Ilie Turdășan.

Prețul 10 cr. Doritorii a o avea, să grăbească cu procurarea.

A apărut „Aritmetica generală și specială” de Teodor Ceonța prof. preparandial. Aritmetica menită preparandiilor (școalelor normale), școalelor comerciale și medii, cum și al tuturor privaților, costă 2 fl.

Cartea plugarilor de Ioan Georgescu costă 25 cr.

Cea dintâiu se poate procura dela Tipografia Diecesană, din Arad, cea de a doua dela Tipografia „Aurora” din Gherla.

Gramatica limbii eline, după Curtius-Hartel de Paul Budiu, profesor gimnasial, a apărut în Brașov, ca op. 2. din efițiunea fondului „Coresi”. Voluminoasă de 374 pagini, gramatiia dlui Budiu cuprinde: în partea I. *Morfologia* (partea formală a gramaticii) și în partea II. *Sintaxa* Cartea este aprobată de ministrul ung. de culte și instrucțiune publică și costă 2 fl. 60 cr.**Salon de friserie român Mihail Miloș**

în piața Tököly alături cu seminarul rom.

Recomand Onoratului public român salonul meu de friserie, ras, tuns, etc. Serviciu prompt și de o absolută curățenie.

Rog pe Onor. public român din loc și giur a mă încurajă, ca pe un începătoriu, cu vizitele sale. Abonamente încă primesc cu luna sau cu carta de abonament.

Prețuri foarte moderate.

Cu stimă

Mihail Miloș

friseur.

339 3—3

Dentist și atelier tehnic pentru dantură.

Am onoarea a aduce la cunoștința p. t. public, că în

Arad, piața libertății (Szabadság-tér) sub Nr. 22.

în etagiu I. al casei de chiriă dela teatru

am deschis**un atelier tehnic pentru dantură**

care corespunde în toată privința tuturor cerințelor moderne.

Am funcționat timp mai îndelungat la renumita clinică de dantură din Berlin însușindu-mi cele mai noue și practice tratamente aplicate acolo și provăzută pe deplin cu materialul și toate recușitele tehnice mă recomand (ofer) a plumbui măselele cu ori ce material îndatinat, sau metal cum se va afla mai avantajos pentru bolnav.

Pentru curățirea dinților și conservarea lor în stare bună și pe lângă onorariu prealabil fixat.

Tragerea de măsele o săvârșesc ori pe lângă amorticarea durerilor (amnesticum) ori cu gaz de voluptate sau chiar și fără de acestea

Pun coroane de măsele din aur.

Așez statornic dinți singuratici

Pe lângă plătire chiar și în rate pun dantură artificială întreagă, deplin acomodată, pentru sdrumicarea bucatelor, fără a îndepărta rădăcinile dinților, sau numai câte o parte a danturii săvârșesc cu multă îngrigire, tot asemenea prelucri dinți artificiali neconvenabili și reparăz părțile rupte din ei.

Scot dinți dela sêraci gratuit. Ordinez dela 5—9 ore.

Membrilor dela cassa pentru ajutorarea bolnavilor însă pentru prețuri foarte moderate.

Ordinez înainte de ameazi dela 9—12 ore după ameazi dela 2—6 ore.

Arad 1899 Iunie.

Cu deosebită stimă:

JDA BENEDICT
medic-dentist.

331 20—11

„CONCORDIA”
Societate comercială pe acții,
Sibiu. 336 12—2

pune în vânzare

UN VIN EXCELENT

garantat curat, cu prețul de
40 cr. Litrul!!

Se potrivește admirabil cu ape minerale!